

Društvo prijateljev mineralov in fosilov Slovenije praznuje 35 let

Davorin Preisinger in Matija Križnar

Društvene publikacije so bile vedno del ozaveščanja in izobraževanja članov.

Foto: Matija Križnar.

Zbiranje in navduševanje nad minerali in fosili je na Slovenskem že del tradicije. Prava naravna čudesa so botrovala k nastanku društva, ki naj bi združevalo ljubitelje, zbiralce in strokovnjake. Potreba po ustanovitvi društva se je pokazala po uspešni izpeljavi četrte razstave fosilov in mineralov v Trzinu. Člani delegacije s Trzinom pobratenega francoskega mesta Sainte-Marie-aux-Mines so takratnim občinskim možem v Trzinu svetovali, naj tudi sami organizirajo razstavo mineralov in fosilov. Tako je bila prva razstava mineralov in fosilov v Jugoslaviji odprta že maja leta 1973 v Trzinu. Mesto Sainte-Marie-aux-Mines je namreč že mnogo let organizator največje tovrstne razstave v Evropi. Pred 35 leti je bilo tako ustanovljeno Društvo prijateljev mineralov in fosilov Slovenije s sedežem v Trzinu. Ustanovni zbor društva je bil 11. marca leta 1977, na njem je njegov predsednik postal prof. dr. Stanko Grafenauer. Še v takratni Jugoslaviji je bil to velik dogodek in so se ga udeležili mnogi predstavniki rudnikov, muzejev, geoloških zavodov in fakultet.

Društvo je zaživelo in je kmalu združevalo več kot 500 članov, med katerimi jih je bilo približno 160 iz drugih republik. Postalo je glavni organizator takrat že tradicionalne razstave mineralov in fosilov v Trzinu, ki je potekala še v Osnovni šoli Bistrica pri Trzinu. Društvo je desetletja pomagalo pri mnogih projektih, kot so Slovenska geološka pot ali izdajanje znamk pri nekdanji PTT Jugoslavije in nato pri Pošti Slovenije. Z osamosvojitvijo Slovenije je nastopilo zelo težko obdobje tudi za društvo. Za leto 1996 je plačalo članarino samo 34 članov. Velik upad članstva je društvo prisililo, da se je ponovno obnovilo z nekaterimi izjemno dejavnimi člani. Zdaj ima približno 200 članov.

Društvo prijateljev mineralov in fosilov Slovenije je bilo dejavno tudi pri izdajanju *Društvenih novic*. Najprej je bila publikacija namenjena obveščanju članov in širše javnosti. Prva številka je bila izdana februarja leta 1983 kot zgibanka in je napovedovala dogodke ob 11. razstavi fosilov in mineralov v Trzinu. Obseg *Društvenih novic* se do leta

Društvene novice je ob enem izmed obiskov na tržiški razstavi v dar dobil tudi predsednik Republike Slovenije dr. Danilo Türk. Foto: Matija Križnar.

Spodaj: Razstavljeni minerali in fosili članov društva vedno pritegnejo pozornost. Foto: Matija Križnar.

1997 ni spreminjal, nato pa je bil napredek viden na vsakih nekaj številkih. Najprej so se pojavile risbe na naslovnici, potem barvna naslovnica in nato tudi barvne slike v notranjosti. Prevladovali so strokovni in poljudni članki, manj je bilo obveščanja. Izhajale so dvakrat letno v obsegu od 50 do 60 strani. Za društvo, urednika in uredniški odbor je bil to velik zalogaj, saj ni bilo nobenega zaposlenega. Vse delo se je opravljalo prostovoljno, tudi avtorji so svoje prispevke pisali zastonj. Izšlo je 44 številkih *Društvenih novic*. Z reorganizacijo publikacij društva so v letu 2011 del obveščanja preselili na društveno spletno stran v obliki spletnih *Društvenih*

novičk, tiskani del publikacije pa so z novo podobo in imenom revije *Konkrekcija* obdržali in nadgradili (revija bo predstavljena tudi v *Proteusu*). Revija naj bi izhajala enkrat letno v obsegu približno 100 strani.

Izleti in obiski nekaterih evropskih razstav in sejmov mineralov in fosilov so društvena stalnica. Že tradicionalni je obisk največje prireditve Mineralientage v bavarskem Münchnu, kamor se vsako leto odpelje vsaj en avtobus članov. Občasno se organizirane tudi ekskurzije na italijanske razstave v Veroni in Bologni. Enako potekajo tudi jesenske ekskurzije po različnih koncih Slovenije, kjer si udeleženci ogledujejo kamnolome, nahajališča mineralov in fosilov ali muzejske zbirke. Poleg izletov in ekskurzij se člani tudi izobražujejo in si izmenjujejo mnenja na okroglih mizah. Društvena tradicija je *Okrogla miza* v mesecu marcu. Teme se menjajo, tako je eno leto predstavljena mineraloška in naslednje paleontološka tematika.

Društvo prijateljev mineralov in fosilov Slovenije s sedežem v Trzinu je v dobrih treh desetletjih obstajanja veliko pripomoglo k zglednemu sodelovanju strokovnjakov s področja geologije, mineralogije in paleontologije z zbiralci mineralov in fosilov. Od tega imajo na koncu vsi korist. Strokovnjaki dobijo v določevanje primerke, zbiralci pa so zadovoljni z njihovo določitvijo. A v začetnem obdobju ni bilo lahko. Trditve o ropanju in uničevanju nahajališč so se pojavljale kar nekaj časa. Takšno gledanje so po vsej verjetnosti spremenila mnoga nova odkritja

Društveni izleti nikoli niso dolgočasni, so pa pogosto blatni. Foto: Matija Križnar.

nahajališč do takrat na našem prostoru še neznanih mineralov in fosilov. To je bil plod vestnega in zagnanega raziskovanja amaterjev, večinoma članov društva. Le malokateri strokovnjak si lahko privošči na leto 50 do 60 ekskurzij na terenu, zagnani zbiralec pa lahko opravi tudi kakšno več. Med zbiralci je že dolgo znan rek, da je uspeh najdb odvisen od števila obiskov nekega nahajališča. Zelo zgledno je sodelovanje društva s Prirodoslovnim muzejem Slovenije v Ljubljani. Več članov je imelo samostojne razstave svojih zbirk ali delov zbirk v muzeju. Sodelujejo tudi na razstavah, ki jih organizira Prirodoslovni muzej Slovenije. Posamezni člani društva so v zadnjem obdobju organizirali na desetine razstav po vsej Slovenji. Tudi s temi dejanji pripomorejo k osveščanju ljudi. Člani društva so izdali več knjig s tematiko mineralogije in paleontologije.

Zelo nevhvaležno bi bilo naštevati posamezne člane, ki so v teh letih zaznamovali delo društva. Bilo jih je veliko. Pestra je bila tudi njihova izobrazbena struktura, od akademika do ključavničarja, vsem pa je bilo skupno eno - vsi so bili prijatelji mineralov in fosilov. Tisti, ki je predlagal ime društva, je bil vizionar ali pa je imel le srečo.

Društvo prijateljev mineralov in fosilov Slovenije še vedno ostaja zvesto svojemu poslanstvu, da združuje, izobražuje in promovira geologijo, mineralogijo, paleontologijo, gemologijo in varstvo narave med ljudmi. K tem ciljem pripomorejo vsi člani in tudi mnogi drugi.

Za več informacij o društvu si oglejte društveno spletno stran <http://drustvopmfs.hobby-site.org> ali pa pišite na drustvopmfs@gmail.com.

**Društvo prijateljev
mineralov in fosilov
Slovenije**